

a téže hodnoty, nebo by jí byla zaplacená hodnota akcií. Stížnost prokázala se, pokud napadla výrok o vině, neodůvodněnou a byla proto v tomto směru zamítnuta.

V právu je však stížnost, pokud napadla výtkou zmatečnosti podle čí. 11, nesprávně i čí. 4 a 5 § 281 tr. ř. výrok o trestu, který byl nalézacím soudem v napadeném rozsudku vyměřen podle druhé trestní sazby § 184 tr. zák. nebo třeba §§ 1 a 4 zák. z 22. prosince 1921, čí. 471 a čl. I. zák. z 21. prosince 1925, čí. 257 Sb. z. a n., zřejmě na předpokladu, že částkou po rozumu § 184 tr. zák. je prostě a vždy prodejní cena (obchodní hodnota) zpronevěřené věci, a na podkladě dalším, že objektivní prodejní (obchodní) cenou zpronevěřených akcií byla — viz i rozsudečnou větu — částka 25.404 Kč. Po období posl. věty § 173 tr. zák. jest i u zpronevěry přihlížeti k výši škody osoby, jejíž právo k věci se vztahující bylo zpronevěrou poškozeno, takže bude pro dosah §§ 183, 184 tr. zák. z povšechné objektivní hodnoty zpronevěřené věci odečísti částku, již by bylo osobě k věci oprávněné beztak vynaložiti — za tím účelem, by si znova zjedнала faktickou moc nad věcí — i kdyby nebylo došlo ku trestné svémoci; neboť o tolik zmenšuje se zájem této osoby na tom, by si dotčenou věc zachovala, čili hodnota této věci s hlediska oprávněné k ní osoby, hlediska to ovšem subjektivního avšak — protože ustanovením o zpronevěře jsou chráněny zájmy a věcná práva této osoby — rozhodného. V souzené trestní věci byly zpronevěřené věci (akcie) dány před souzenou svémocí se souhlasem majitelky v zástavu za zápůjčku 10.000 Kč. Z této zástavy bylo majitelce akcií — ovšem s výhradou postihu proti stěžovateli za nesplnění obligačního závazku k zaplacení zápůjčky a uvolnění zástavy — vyplatiti dotčené cenné papíry; o tuto zápůjčku zmenšila se pro ni tehdejší hodnota akcií, takže činila méně než 20.000 Kč. Použil-li rozsudek na souzený skutek trestní sazby, podmíněné hodnotou vyšší 20.000 Kč, vykročil z mezí trestní sazby, která se při správném použití zákona ke skutku vztahuje, a je zmatečným podle § 281 čí. 11 tr. ř. Proto bylo dále uznati, jak se stalo.

Čís. 4596.

Příkaz prvního odstavce § 36 tr. zák. platí neobmezeně bez ohledu na rozsah proveditelnosti zásady druhého odstavce téhož §.

Odpykal-li si již pachatel v cizozemsku trest na svobodě, uložený mu pro t ý ž hrdelní zločin, nelze mu podle § 50 tr. zák. v tuzemsku uložit trest smrti, nýbrž jen trest těžkého žaláře doživotního, který však lze zmírniti použitím ustanovení § 338 tr. ř.; uložení tohoto trestu není tu na závadu zákaz zosřtení trestu doživotního žaláře podle § 50 tr. zák., nebyly-li s výkonem onoho trestu na svobodě v cizozemsku buď povšechně pro způsob jeho výkonu nebo konkrétně pro zvláště nařizené zosřtení pro pachatele spojeny újmy, které podle předpisů v tuzemsku platných s výkonem doživotního těžkého žaláře spojeny nebývají a spojeny býti nesmí.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1933, Zm I 867/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mostě ze dne 20. září 1932, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem vraždy úkladné a loupežné podle §§ 134, 136 čís. 2 tr. zák. a odsouzen za to a za zločin veřejného násilí podle § 85 b) tr. zák. podle § 36, 50, 136 tr. zák. s použitím § 265 tr. ř. vzhledem k § 34 tr. zák. do těžkého zostřeného žaláře sedmnácti let. Vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství v ten smysl, že napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil jako zmatečný a vyměřil znova a to podle § 136 tr. zák. s ohledem na §§ 17, 34 a 50 tr. zák. a s použitím § 338 tr. ř. trest těžkého žaláře na dobu dvaceti let, zostřeného jedním postem čtvrtletně a uzavřením v temné komůrce vždy 13. listopadu. Do tohoto trestu se podle § 36 odst. 2 tr. zák. započítává trest na základě rozsudku zemského trestního soudu ve Vídni jako soudu porotního ze dne 7. června 1920, uložený, pokud byl vytrpěn.

D ů v o d y:

I. Zmateční stížnost obžalovaného vytýká napadenému rozsudku zmatečnost jednak podle čís. 11, správně čís. 10 b) § 344 tr. ř. tvrdíc, že ustanovení § 36 tr. zák. předpokládá započitatelnost trestu uloženého a vykonaného v cizozemsku do trestu, který se má uložit v tuzemsku, že toto započítání však není možné, ustanovuje-li zákon (tuzemský) na dotčený zločin trest smrti, a že proto nemohl býti obžalovaný v tuzemsku stíhán znovu pro zločin vraždy, pro který byl už cizozemským soudem odsouzen, když odpykal trest mu tam uložený, jednak podle čís. 12 § 344 tr. ř. z důvodu toho, že soud použil na obžalovaného trestní sazby dočasného (těžkého) žaláře, ač tuzemský zákon nezná pro zločin vraždy mimo dosah § 52 (druhá věta) a § 231 (druhý odstavec) tr. zák., které nemají v této trestní věci místa, jinou trestní sazbu nežli trest smrti. Stížnost jest v obou směrech bezdůvodná. Podle prvního odstavce § 36 tr. zák. je se státními příslušníky republiky československé pro zločiny, jež spáchali v cizozemsku, nakládati podle československého zákona trestního bez ohledu na zákony země, kde byl zločin spáchán. Příkaz udělený takto tuzemským soudním úřadům, by stíhaly, soudily a trestaly tuzemce i pro zločin spáchaný v cizozemsku, je podle jasného doslovu a smyslu zákona vázán jedinou přirozenou a nutnou podmínkou, že byl tuzemec v tuzemsku přistižen, jinak je však naprosto povšechný a bezvýjimečný. Ustanovení druhého odstavce § 36 tr. zák., že je trest v cizozemsku odpykaný započísti do trestu, který je uložit podle trestního zákona tuzemského, netýká se tohoto příkazu (stíhati, souditi a potrestati), nýbrž jen otázky, ve kterém rozsahu je vykonati trest, na který tuzemský soud uzná, v těch případech, ve kterých byl pachatel pro dotčený zločin už potrestán v cizozemsku. Ustanovením tohoto odstavce nezužuje se tudíž dosah ustanovení odstavce prvního tak, že by byly vyloučeny z tuzemského stíhání případy, v nichž nebylo by lze započísti cizozemský trest do trestu tuzemského, nýbrž se jím přizpůsobuje jen rozsah výkonu trestu, na který se uzná v tuzemsku, požadavku, by zločinec nebyl znovu trestán pro týž zločin v plné míře zákonné, bez

ohledu na trest již vytrpěný. Důsledkem toho nebyla by ani skutečná nezapočítatelnost cizozemského trestu na závalu, by byl dotčený zločin podle příkazu prvního odstavce § 36 tr. zák. v tuzemsku stíhán, souzen a podle příslušné tuzemské normy trestán, nýbrž bránila by jen tomu, by byl po rozumu druhého odstavce téhož § tuzemský trest zkrácen, anebo jinak zmírněn přiměřeně újmě, kterou pachatel už utrpěl odpykáním trestu cizozemského podle jeho druhu a délky (výše). Proto je stížnost obžalovaného zřejmě na omylu, dovozuje-li z nezapočítatelnosti cizozemského trestu na svobodě do tuzemského trestu smrti nepřípustnost tuzemského stíhání hrdelního zločinu potrestaného již v cizozemsku a dovozuje-li tak zmatečnost napadeného rozsudku ve výroku o vině, najmě když by ani nebylo začasné — pro různost tuzemských a cizozemských trestů na svobodě — možno vyhověti příkazu druhého odstavce § 36 tr. zák. pouhým odečtením doby (výše) trestu cizozemského od doby (výše) trestu tuzemského a když při správnosti názoru stížností uplatňovaného stalo by se neproveditelným ustanovení, by tuzemský soud rozhodl o vině a trestu tuzemce spáchavšího zločin v tuzemsku a to právě při zločinech nejtěžších, při nichž tuzemskému státu musí záležeti na oné výhradě. Pokud stížnost obžalovaného napadá i výrok o trestu, stačí jí připomenouti, že kterýkoliv opravný prostředek obžalovaného má za účel ulehčiti jeho osudu nebo napravití křivdu mu způsobenou; stížnost však namítá, že rozsudek neprávem používá trestní sazby dočasného žaláře na místě zákonem stanoveného trestu smrti, tedy že ukládá na prospěch obžalovaného mírnější trest, než jaký měl uložit. Další námitka, že soud nesměl uložit trest, třebaže bylo k otázce o vině přisvědčeno, jest odůvodňována jen větou, že se ustanovení § 36 tr. z. na souzený případ nevztahuje; nesprávnost tohoto předpokladu a tím i právě uvedené námitky byla již dokázána a netřeba zvláště zdůrazňovati, že onen trest není zdaleka vyvážen dočasným trestem na svobodě, který obžalovaný v cizozemsku vytrpěl pro souzený skutek úkladné vraždy. Neodůvodněnou v obou směrech stížnost obžalovaného bylo zamítnouti.

II. Zmateční stížnost veřejného obžalobce odporuje napadenému rozsudku jen ve výroku o trestu uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 12 § 344 tr. ř. a jest důvodna. Právem ovšem, jak i stížnost uznává, pokládá napadený rozsudek za nepřípustné, by byl uložen trest smrti, na který by se jinak mělo uznati podle §§ 136, 34 tr. zák., třebaže odůvodňuje tento předpoklad poukazem na ustanovení druhého odstavce § 36 tr. zák., kdežto již z ustanovení § 50 tr. zák. ve spojení se skutečností, že obžalovaný odpykal v cizozemsku pro týž zločin vraždy již trest na svobodě plyne, že by byl dodatečný trest smrti v rozporu s tímto ustanovením zostřen. Stanovisko toto neodporuje nikterak právní zásadě, vyslovené v rozhodnutí zrušovacího soudu ze dne 24. června 1926, č. sb. n. s. 2429; vždyť tímto rozhodnutím byla jediné a výlučně řešena otázka, je-li na závalu odsouzení k smrti okolnost, že si obžalovaný odpykal trest na svobodě, přisouzený mu za jiný delikt rozsudkem, který předcházal odsouzení pro hrdelní zločin, spáchaný před oním prvním rozsudkem (§ 265 tr. ř.). Třebaže tato otázka byla vyřešena záporně v neprospěch pachatele, jak obšírně dovozeno v tomto rozhodnutí, není

tímto nálezem ani příslušnými jeho úvahami, vztahujícími se jen ke shora vytýčené otázce, prejudikováno případu, o nějž tu jde, a jehož předmětem jest podstatně odlišná otázka, zda odpykání trestu na svobodě pro tentýž čin brání dodatečnému odsouzení k smrti. Pokud jde o otázku, který trest je uložit místo nepřipustného trestu smrti, není ovšem žádného zvláštního předpisu, aniž lze — pro naprostou různost hledisek — obdobně užití trestní sazby stanovené v druhé větě § 52 a v druhém odstavci § 231 tr. zák. Ani v platném trestním řádě není ve prospěch doživotního těžkého žaláře obdobných opor, jaké poskytovala — viz Herbstův komentář, poznámka 6 k § 36 tr. zák. — ustanovení §§ 375, 376 dřívějšího trestního řádu, plativšího v bývalém císařství rakouském do konce r. 1873. Avšak je — srovnej i nález čís. 1999 sb. n. s. — na snadě, samozřejmé a logicky nutné, že na místo nepřipustného nejtěžšího trestu smrti může přijít v úvahu jen trest po něm nejtěžší a tím je, jak je vyvozovati z předpisu §§ 12, 14 a 17 tr. zák., trest doživotního těžkého žaláře. Uložení trestu doživotního těžkého žaláře nebylo — jak neprávem (srovnej co nahoře uvedeno) předpokládá napačený rozsudek — na závalu, že prý do něho nelze započísti trest, který si obžalovaný za týž zločin vraždy odpykal v cizozemsku (v trestnicích Stein a/D. a Garsten), totiž trest těžkého žaláře v trvání 12 let a 16 dnů, jak by se prý mělo státi podle druhého odstavce § 36 tr. zák. Arciž zakazuje ustanovení § 50 tr. zák. i zostření trestu doživotního těžkého žaláře. Než takovým zostřením není povšechně skutečnost, že si pachatel pro týž zločin odpykal trest už v cizozemsku; propadlť pachatel — srovnej nález čís. 1999 sb. n. s. — trestu smrti, tudíž i trestu doživotního těžkého žaláře, nastupujícímu na místo trestu smrti, už v době, kdy spáchal hrdelní delikt, a není na tom nijak hůře, když byl po odpykání dočasného žaláře, tudíž části trestu, který ho má stihnouti, po nějakou dobu na svobodě a pak teprve se pokračuje ve výkonu doživotního žaláře. Zostřením doživotního žaláře byl by výkon cizozemského trestu na svobodě jen, kdyby byly s jeho výkonem buď povšechně pro způsob jeho výkonu nebo konkrétně pro zvláště nařízené zostření pro pachatele spojeny újmy, jež podle předpisů v tuzemsku platných s výkonem doživotního těžkého žaláře spojeny nebývají a spojeny býti nesmí. Takové újmy tu není. Výkon těžkého žaláře, ku kterému byl obžalovaný rozsudkem zemského soudu ve Vídni ze 7. června 1920 na dobu 16 let odsouzen a jenž byl na něm v trestnici Garsten (částečně i v jiných trestnicích rakouských) v části 12 roků 16 dnů vykonán, rovná se výkonu těžkého žaláře v tuzemsku. Výkon byl ovšem, jak citovaným rozsudkem uloženo, zostřen tvrdým lůžkem čtvrtletně a uzavřením o samotě v temné komůrce vždy 13. listopadu. Avšak trest byl citovaným rozsudkem vyměřen pod nejnižší zákonnou sazbu za použití § 338 tr. ř., který — ani v novém doslovu, kterého se mu dostalo v republice Rakouské článkem I. čís. 19 zákona z 5. prosince 1918, čís. 93 sb. st. z. — ke zostření zkráceného trestu nezmocňuje a nezavazuje a rozsudek nedovolává se pro výrok o zostření trestu ani ustanovení § 51 tr. zák. Nejde tudíž zřejmě v oněch vedlejších újmách o zostření ve smyslu §§ 19, 50, 51 tr. zák., nýbrž o náhradu za železná pouta na nohách, jež nařizovala prvá věta § 16 tr. zák. pro zločince odsouzené k trestu těžkého

žaláře. Taková náhrada je spojena s výkonem naznačeného trestu i v tuzemsku podle ustanovení § 3 zákona z 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák. Další tresty, k nimž byl obžalovaný — jak napadený rozsudek uvádí — v republice rakouské odsouzen v době výkonu trestu, o němž právě uvažováno, jest ponechatí stranou, protože nedošlo k jich výkonu, ježto obžalovaný byl podmíněně propuštěn z trestu 16letého žaláře (srovnej spisy ředitelství trestnice Garsten). Jak dovozeno, nebylo ani s hlediska předchozího potrestání pro týž zločin v cizozemsku utrpeného závady proti uložení trestu doživotního těžkého žaláře. Uložil-li porotní soudní sbor přes to na místě tohoto trestu mírnější trest dočasný, považuje za jediné přípustnou trestní sazbu těžkého žaláře od 10 do 20 let, vykročil z mezí práva nutné v tomto případě záměny trestu a zatížil rozsudek zmatkem § 344 čís. 12 tr. ř. Proto bylo stížnosti veřejného obžalobce vyhověti.

Nejvyšší soud máje podle § 350 tr. ř. rozhodnouti ihned ve věci, tedy v tomto případě vyměřiti trest, musil si položití další otázku, zda totiž lze tu užiti § 338 tr. ř. Neshledal příčiny k zápornému řešení této otázky, když z hořejších úvah plyne, že v tomto případě je trestem, »který podle zákona měl býti vyměřen«, doživotní těžký žalář, takže tento trest, jak plyne z doslovu zmíněného ustanovení, může býti zmírněn v mezích tam uvedených, ovšem za předpokladu, že se sbíhají velmi důležité a převažující okolnosti polehčující. Takovými jsou podle názoru nejvyššího soudu dědičné zatížení pachatelovo, jeho duševní méněcennost, úplné doznání, zanedbané vychování a věk jen málo přes 20 roků v době činu. Konečně padá při výměře trestu zajisté na váhu i okolnost, že od spáchání činu uplynulo již více než 13 let. Proti těmto okolnostem stojí jako okolnosti přitěžující souběh dvou zločinů (tedy zločin loupežné a úkladné vraždy a veřejného násilí), několikeronásobná kvalifikace zločinu vraždy a hrubé porušení povinnosti vděčnosti, již měl pachatel ke své oběti (babičce, která ho živila). Polehčující okolnosti tedy převládají nejen počtem, ale i vnitřní vahou a to obzvláště vzhledem k tomu, že obžalovaný je duševně méněcenný, nad okolnostmi přitěžujícími. Bylo proto použito § 338 tr. ř. a vyměřen obžalovanému trest ve výroku uvedený, jež považuje zrušovací soud za úměrný zavinění obžalovaného. Trest tento byl přiměřeně ztřešen, obzvláště i temnicí vždy v den spáchané vraždy. Byl tedy, ač zásadně má pravdu zmateční stížnost státního zastupitelství v tom, že zákonným trestem je tu doživotní těžký žalář, tento trest zmírněn podle § 338 tr. ř.

Čís. 4597.

Promlčecí doba může býti přetržena a požadavku »včasného pokračování v zahájeném řízení« po rozumu §§ 27, 40 tisk. zák. vyhověno jen úkony předsevzatými trestním soudem, nikoliv úkony (návrhy) obžalobcovými (sepsáním obžaloby).

Úkonem směřujícím k pokračování v trestním stíhání je i opatření trestního soudu, by mu byly spisy státním zastupitelstvím s příslušnými návrhy včas vráceny za účelem dalšího stíhání pachatele; nelze proto